

สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

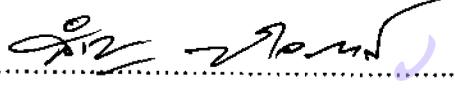
ก๊กก้อง ดวงชนะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2549

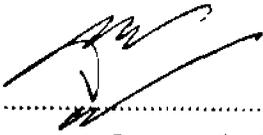
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 เสนอโดย นาย
ก๊กก้อง ด้วงชนะ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา

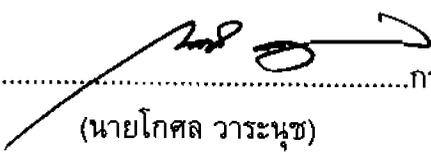

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำราญ พงษ์ไวกาส)
วันที่ 6 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรีย์ ศิริโกลาภิรมณ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจาพรรณ แก้วเงิน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรินทร์ เอกจริยวงศ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(นายโกศล วาระนุช)

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตัวแปร ขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามตัวแปร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Thesis Title	The State and Problems of the Academic Administration of School Administrators under the Lop Buri Educational Service Area Office 2
Thesis Advisors	Asst. Prof. Thapakorn Kaew-ngern Asst. Prof. Patcharin Akejariyawong
Name	Kuekkong Duangchana
Concentration	Educational Administration
Academic Year	2006

ABSTRACT

This research aims to 1) study the state and problems of the academic administration of school administrators under the Lop Buri Educational Service Area Office 2, and 2) compare the state and problems of the academic administration of school administrators under Lop Buri Educational Service Area Office 2 when classified by their work position, gender, marital status, school academic experience, education level, academic training experience, and school size.

Two hundred and fifty six samples, obtained by stratified random sampling with no set proportion and then by simple random sampling by drawing lots, was comprised 64 school administrators, 64 academic heads of department in school, 64 teachers and 64 members of school boards. The instrument used was a questionnaire with Index of consistency (IOC) ranging from 0.80-1.00. The reliability of the questionnaire was 0.97. The data was analyzed to calculate frequency, percentages, arithmetic mean ($\bar{X}$), standard deviation, (S.D.), t-test and one way ANOVA.

The results of this research indicated that

1. the state of the academic administration of school administrators under the Lop Buri Educational Service Area Office 2 overall was at a high level and each individual aspect was at a moderate to a high level. However, most states were at a high level.
2. the problems of the academic administration of school administration overall were at a moderate level and each aspect was at a low to a moderate level. However, most problems were at a moderate level.

3. the state of the academic administration of school administrators overall and each individual aspect had no statistically significant difference; however, there was a statistically significant difference at a .01 level when classified by school size.

4. the problems of academic administration of school administrators overall and each individual aspect were not different.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐาปนกรณ์ แก้วเงิน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชรินทร์ เอกจริยวงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถามตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย สมมิตร คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี นายอำนาจ คุ่มสุภา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับหินขาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 นางสาวลัดดาวัลย์ โพธิ์สุวรรณ นางสาววิภา รังงาม ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 และนางสาวอังคณา ทองดี ครูโรงเรียนบ้านเขายายกะตา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินัย สมมิตร และ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ที่กรุณาให้คำปรึกษาเสนอแนะ และเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ ครูผู้สอน และ กรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน จำนวน 64 แห่ง

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องสักการะคุณแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความเมตตาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ก๊กก้อง ด้วงชนะ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	13
สมมติฐานในการวิจัย.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
การจัดการศึกษาในสถานศึกษา.....	17
ความหมายของการศึกษา.....	17
แนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542.....	18
นโยบายด้านการศึกษารัฐบาล.....	23
หลักการบริหารสถานศึกษาตามโครงสร้างโรงเรียนนิติบุคคล.....	23
การบริหารงานวิชาการ.....	25
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	25
ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ.....	26
หลักการบริหารงานวิชาการ.....	27
ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ.....	28
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ.....	29
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับผู้นำ.....	29
ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ.....	33
บทบาทผู้นำเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	35
หน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	38
การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลพบุรี เขต 2	39

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	39
พัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	42
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน.....	47
การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	53
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	56
พัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	58
การนิเทศการศึกษา.....	60
การแนะแนวการศึกษา.....	64
พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	67
ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน.....	72
ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น.....	74
ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา.....	76
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	77
งานวิจัยในประเทศ.....	77
งานวิจัยต่างประเทศ.....	85
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	87
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	87
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	90
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	91
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	98

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	153
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	153
สมมติฐานในการวิจัย.....	153
วิธีดำเนินการวิจัย.....	153
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	153
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	154
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	154
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	154
สรุปผลการวิจัย.....	155
อภิปรายผล.....	159
ข้อเสนอแนะ.....	170
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	170
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	170
บรรณานุกรม.....	172
ภาคผนวก.....	182
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	183
ภาคผนวก ข คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม(IOC).....	200
ภาคผนวก ค คำสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม.....	213
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	215
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	217
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือ ในการวิจัย.....	223
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	225
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	227

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนผู้บริหารและ ข้าราชการครูจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	89
ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและสถานศึกษาของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	98
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 รายชื่อ รายด้าน และภาพรวม.....	99
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 รายชื่อรายด้าน และในภาพรวม.....	106
ตาราง 5 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ	112
ตาราง 6 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพทางครอบครัว	113
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	115
ตาราง 8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ การปฏิบัติงาน.....	118
ตาราง 9 การทดสอบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน.....	120
ตาราง 10 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานวิชาการโรงเรียน.....	121

	หน้า
ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จำแนกตามประเภทการทำงาน วิชาการโรงเรียน.....	123
ตาราง 12 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา	124
ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	126
ตาราง 14 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามการฝึกอบรม สัมมนาทางด้านวิชาการ.....	127
ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม การฝึกอบรมสัมมนาทางด้านวิชาการ.....	129
ตาราง 16 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	131
ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน.....	133
ตาราง 18 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ	136
ตาราง 19 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ทางครอบครัว.....	137
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.....	139

	หน้า
ตาราง 21 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ การปฏิบัติงาน.....	142
ตาราง 22 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานด้านงานวิชาการโรงเรียน	144
ตาราง 23 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา	146
ตาราง 24 การทดสอบความแตกต่างปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ด้านการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	148
ตาราง 25 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามการฝึกอบรม สัมมนาทางด้านวิชาการ.....	149
ตาราง 26 การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน.....	151

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
ภาพ 2 แสดงตาข่ายภาวะผู้นำ.....	32

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี